

از عکس تا فیلم

از اولین عکسی که «جوزف نیسپور نیس» فرانسوی در سال ۱۸۳۹ گرفت، تا نخستین صحنه‌ای که برادران «لومیر»، باز هم فرانسوی، در سال ۱۸۹۵ فیلمبرداری کردند، بیش از نیم قرن راه است. دقیقاً ۵۶ سال! و از آن تاریخ تا امروز، یعنی سال ۲۰۰۹ میلادی، بیش از یک قرن، و در واقع ۱۱۴ سال می‌گذرد. حالا، یکصد و هفتاد سال پس از آن اتفاق نخستین، جهان در جایی قرار گرفته است که عکس و فیلم از عادی‌ترین، ضروری‌ترین و جذاب‌ترین عناصر آن به حساب می‌آید. در زندگی مردم امروز، عکس و فیلم نقشی اساسی دارند و در جهان کم‌تر خانه و خانواده‌ای هست که یک یا چند دوربین عکاسی یا فیلمبرداری نداشته باشد. بخصوص که امروز دیگر تلفن‌های همراه نیز مجهز به انواع دوربین‌های عکاسی و فیلمبرداری است. آمار فروش انواع و اقسام دوربین‌ها و گردش مالی آن‌ها نشان می‌دهد که معدل سرانه‌ی این وسایل در خانه‌ها و خانواده‌ها هم چنان به گونه‌ای شگفت‌انگیز بالا می‌رود.

رشته‌های گوناگون عکاسی و فیلمبرداری و شاخه‌ها و شعبه‌های متعدد دانشگاهی در کنار میلیون‌ها کلاس آزاد در سراسر جهان حاکی از علاقه‌مندی، نیاز، حرفه‌ای و پول‌ساز شدن این صنعت است. اختراع دوربین، در کنار همه‌ی فواید اجتماعی خویش، و نیز آسیب‌هایی که همراه آورد، یک لذت روحی هم داشت که موجب رونق بیش از پیش آن شد. وجود دوربین، دارویی شد تا «درد جاودانگی» انسان را تا حدودی درمان کند و به آرزوی ماندگاریش جامه‌ی عمل بپوشد و در کنار مال و مُلک و فرزند، تصویر و تصور ماندگاری از شخص ارائه دهد. چرا که عکس و فیلم می‌تواند با ثبت لحظه‌ها و ضبط حوادث و چهره‌ها، راهی برای انتقال آن به معاصران دور و آیندگان بی‌حضور باشد.

از همین جا بود که عطش آدمی برای ایستادن در مقابل چشم‌های شیشه‌ای شکل گرفت و به سرعت فزونی یافت. اختراع و تکمیل دوربین‌های فیلمبرداری، این حس و حال شیرین را به افق‌های دیگری برد و امکان رؤیابرداری‌های پیش‌تر آدمی را فراهم ساخت. حالا انسان می‌توانست نه تنها لحظه‌هایی از حوادث، بخشی از چهره‌ها و گوشه‌هایی از محل زندگی خود را به نمایش بگذارد، حتی قادر بود جریان کار و زندگی خویش را هم با توسل به داستان‌پردازی‌های تصویری و جان‌دار، به آیندگان منتقل کند. کاری که از نقاشی و تئاتر، در حد و حجمی چنین، ساخته نبود.

امروز، آلبوم‌ها، نمایشگاه عکس‌های خانوادگی و تلویزیون‌ها خود سینمایی کوچک است که شب و روز، ما را با انواع فیلم‌ها و سریال‌های شبکه‌های کابلی و ماهواره‌ای سرگرم می‌کند یا آموزش می‌دهد. با این همه هنوز کم نیستند کسانی که به خاطر دوری از منابع لازم اطلاعاتی، نداشتن وقت کافی و ده‌ها دلیل دیگر، از این هنر، صنعت عظیم چیز زیادی نمی‌دانند و از فرصت‌ها و تهدیدهایش بی‌خبرند.

فصلنامه‌ی رشد هنر از این شماره، گام در راهی نو می‌نهد و بعضی از شماره‌های خود را به صورت ویژه‌نامه‌های موضوعی منتشر می‌کند. امید که علاقه‌مندان رشته‌های گوناگون هنری بتوانند حداقل نیازهای خود را، در ارتباط با موضوع ویژه‌نامه‌ها، برآورده کنند.

در این شماره، اکثریت قریب به اتفاق مطالب مجله به عکس و فیلم اختصاص یافت. باشد که با نقد و نظر و همراهی و همکاری معلمان هنر مدارس کشور در شماره‌های بعد، به عمق و غنای آن بیفزاییم. ان‌شاء‌الله.